

گفت و گو با بهروز کمالوندی سخنگو و معاون سازمان انرژی اتمی

نیروگاه‌های اتمی در سه راهی

زاهدی

امارات ۴، ترکیه ۸ و عربستان ۲۰ نیروگاه و اکتور می سازند

بیش از یازده سال از ویژه شدن پرونده هسته‌ای کشورمان در آژانس بین‌المللی انرژی اتمی می‌گذرد و در این سال‌ها همواره یکی از دغدغه‌های مسئولین کشور در ۴ دولت اخیر حل و فصل مسألت آمیز و البته از سر اقتدار این پرونده بوده است. اما تفاوت این موضوع با سایر موضوعات سیاست خارجی کشورمان عمومی شدن آن است که باعث شده تا بسیاری از مباحث فنی و سیاسی آن در سطح جامعه مطرح و مورد نقد یا حمایت اقشار مختلف مردم قرار گیرد. به نظر می‌رسد با همه گیر شدن این پرونده و مباحث مربوط به انرژی هسته‌ای در میان مردم، یکی از نیازهای اصلی و راهبردی، تبیین فواید این فناوری در حال و آینده کشور از ابعاد گوناگون است. بهروز کمالوندی معاون امور بین‌الملل و سخنگوی سازمان انرژی اتمی که تا سال ۹۲ معاون وزیر خارجه نیز بوده و سوابق مأموریت‌های دیپلماتیک فراوانی هم در کارنامه خود دارد از افرادی است که می‌تواند از جنبه‌های مختلف فواید این صنعت برای کشورمان بگوید. او را در یک روز زمستانی و پس از زیارت امام هشتم (ع) به دفتر روزنامه خراسان در مشهد مقدس دعوت کردیم و وی نیز در گفتگویی ۷۰ دقیقه‌ای به صورت اجمالی بخش‌هایی از اثرات فناوری انرژی هسته‌ای را بازگو کردند.

عکس از صادق ذباح

بعد از حادثه فوکوشیما ژاپن در باره درست بودن استفاده از انرژی هسته‌ای تشکیکی ایجاد شد که برخی کشورها در حال تغییر دگرین هسته‌ای خود هستند. این موضوع چقدر جدی است؟

مسأله فوکوشیما تأثیری داشت. ابتدا مثل یک ترمز عمل کرد و بعد به تردید تبدیل شد و الان تقریباً عبور کرده اند از تردید که در گزارش آمانو هم وجود دارد چون تا ۲۰۵۰ هیچ آمیدی به اینکه نیروی گداخت جایگزین شود وجود ندارد. همین الان ۹۲ نیروگاه در حال برنامه‌ریزی در جهان است، ۷۲ نیروگاه در حال ساخت و حدود ۴۳۸ نیروگاه هم در دنیا وجود دارد که حدود ۳۳۷۰۰۰ گیگاوات برق اتمی تولید می‌کند. در گزارش اخیر آمانو سه دور نما وجود دارد در حالت بدبینانه هم از این تعدادی که هست کمتر نمی‌شود و در حالت خوش بینانه تا سال ۲۰۳۰ حدود ۴۰ درصد افزایش می‌یابد و در حالت عادی ۱۵ درصد افزایش می‌یابد یعنی هر طور که نگاه می‌کنند حرکت به سمت ساخت نیروگاه هسته‌ای مشهود است و قراردادهای ساخت نیروگاه در منطقه ما هم بعد از واقعۀ فوکوشیما بسته شد. در واقع این واقعۀ باعث امن تر شدن نیروگاه‌ها شد زیرا خطای این واقعۀ انسانی بود و با برنامه درست می‌شد جلوی آن را گرفت.

در حوزه زیست محیطی هم مشکلاتی مطرح می‌شود. در مورد پسماندها چه اقداماتی در جهان شده و ما با این مشکل چه برخوردی داریم؟

اگر شما به درستی مسأله پسماندهای هسته‌ای را مدیریت کنید اتفاقی نمی‌افتد چون پسماندهای هسته‌ای سه نوع هستند برخی خیلی خطرناک نیستند اما برخی زباله‌ها عمر طولانی و خطر بیشتری دارند و لی الان مدیریت می‌شوند و آن را در ظرفهایی مثل بشکه که جداره ۳۰ سانتی از بتن دارد قرار می‌دهند و در عمق‌های مشخص می‌چینند و صد در صد بدون مشکل است. آن چیزی که باعث ترس است چهل نسبت به این موضوع است و الا اگر بدانند که قابل مدیریت هست می‌فهمند که این از زباله معمولی ما خطر کمتری دارد ضمن اینکه حسن ایران این است که روی این مسأله بسیار کار کردیم و یکی از بهترین سیستمهای مدیریت پسماند به لحاظ استانداردهای بین‌المللی را در ایران داریم. البته ما الان زیاد پسماند نداریم و بیشتر نوع یک هستند که به خوبی دفن می‌شوند. هم نیرو و هم تجهیزات خوبی داریم اتفاقاً ما توافقی برای همکاری با خانم ابتکار رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست داشتیم زیرا خانم ابتکار هم نظرش این است که اگر ما بخواهیم به محیط زیست توجه کنیم انرژی پاک می‌تواند انرژی هسته‌ای را باید توسعه داد زیرا آلاینده‌ای تولید نمی‌کند.

آن چیزی که مورد نگرانی دنیاست این است که پسماند کشورها را دیگر در کشور دیگری دفن شود اما معمولاً در توافقات عنوان می‌شود که پسماند در همان کشوری که سوخت مصرف شده باید دفن شود اما در کشوری مانند کره که کوچک است و حدود ۱۹ هزار تن پسماند دارد مدیریت این مسأله برایش سخت است اما کشوری مثل ما با داشتن کویر و کوهستانهای وسیع جغرافیای خوبی برای این امر دارد.

در حوزه اقتصادی گفتید اگر ما گازی که برای برق تولید می‌کنیم به تولید پتروشیمی اختصاص دهیم - که گاه تا ۳ هزار محصول پتروشیمی می‌توان از این گاز به دست آورد - این هم از فواید توسعه برق هسته‌ای خواهد بود. در حوزه سیاسی هم دو دیدگاه وجود دارد یکی اینکه جمهوری اسلامی با حرکت به سمت فناوری هسته‌ای و ایستادگی که در این زمینه داشته به نوعی هنجارهای جدیدی را در عرصه بین‌المللی تعریف و به عبارتی برای خود در فضای بین‌الملل قدرت سازی کرده است و در عین حال نگاه مقابل هم به انزوای کشور و فشار تحریم‌ها به عنوان دستاورد پیگیری فناوری هسته‌ای اشاره دارد. بر داشت شما به عنوان یک دیپلمات که در حوزه هسته‌ای هم ورود دارید چیست؟

آن چیزی که تردید ندارد این است که تکنولوژی یکی از منابع و مظاهر اقتدار است و به شما قدرت و امکان مانور بیشتری می‌دهد و کشوری که علم و تکنولوژی را دارد قدرت دارد و وقتی که قرار است ایران مقتدر نباشد باید مظاهر قدرت را از ایرانی بگیرند که یکی از این ها تکنولوژی است و در تکنولوژی نیز آن که فاخر تر است مهمتر است. چون انرژی هسته‌ای یک تکنولوژی فی نفسه است و ایران را قدرتمند می‌سازد باید دست ایران از این فناوری خالی شود. چالش ما با غرب چالش اقتدار است و چون قدرتمند می‌شویم با ما مخالف هستند و می‌خواهند جلوی قدرت ما را بگیرند و در ظاهر نمی‌گویند با تکنولوژی هسته‌ای مخالفیم بلکه بهانه آنها ساخت بمب هسته‌ای است و مانع ایجاد می‌کنند.

در چند ماه اخیر سفرهای شما و آقای صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی به روسیه زیاد شده و تبادلات ما با روسیه افزایش یافته از جمله یک توافقی که برای ساخت نیروگاه جدید و تولید سوخت مشترک داشتیم. در مورد این رفت و آمد با فرما می‌آید و اینکه چقدر مراقب بودید که مشکلات پوشه‌ای اتفاق نیفتد و زمان و هزینه‌ها بیش از حد نباشد.

ما در این مدت فقط به روسیه سفر نکردیم و جاهای دیگری هم رفته ایم اما فعلاً نمی‌توانیم بگوییم و در رابطه با همکاری‌های هسته‌ای و زمانی که به مرحله امضای قرارداد برسیم اطلاع